

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 594/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Aliancia Fair-play, občianske združenie**, Hubeného 7, Bratislava, zastúpeného Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-2S/201/2021 (predtým postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 2S/201/2021) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-2S/201/2021 (predtým postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 2S/201/2021) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na informácie podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
- Správnemu súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-2S/201/2021 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré je Správny súd v Bratislave **povinný** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **858,91 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 594/2024-15 zo 7. novembra 2024 prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručенú 12. októbra 2024 a doplnенú 16. októbra 2024, a to v časti namietajúcej porušenie základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom správneho súdu v konaní sp. zn. BA-2S/201/2021 (predtým Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 2S/201/2021) (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľ požadoval priznanie finančného zadosťučinenia 8 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ 30. marca 2021 doručil Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) žiadosť o sprístupnenie informácií podľa § 14 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“). Ministerstvo rozhodnutím z 9. apríla 2021 žiadosti sťažovateľa čiastočne nevyhovelo, a to v rozsahu požadovaných informácií o vydaných povoleniach na používanie zvláštnych výstražných znamení používaných bývalým predsedom Štátnych hmotných rezerv, keďže tvoria utajovanú skutočnosť, ku ktorej je prístup podľa zákona o slobode informácií obmedzený. Sťažovateľ 30. mája 2021 napadol prvostupňové rozhodnutie ministerstva rozkladom. Ministerstvo rozhodnutím z 22. júna 2021 rozklad sťažovateľa zamietlo. Žalobou podanou 5. augusta 2021 na krajskom súde sa sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia ministerstva z 22. júna 2021. V septembri 2021 sa ministerstvo k žalobe vyjadrilo a doručilo administratívny spis. Vyjadrenie bolo doručené sťažovateľovi a ten sa k nemu vyjadril v októbri 2021. V dôsledku prechodu výkonu súdnictva v správnych veciach na správne súdy vec s účinnosťou od 1. júna 2023 prešla na správny súd. Správny súd vo veci rozhodol rozsudkom z 20. novembra 2024, ktorým žalobu zamietol. Proti rozsudku správneho súdu sťažovateľ podal vo februári 2025 kasačnú sťažnosť.

III.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podľa sťažovateľa od podania žiadosti o informácie v marci 2021 uplynuli 3 roky a 6 mesiacov a od začatia súdneho konania v auguste 2021 viac ako 3 roky a 2 mesiace, napriek tomu nebolo o práve sťažovateľa na informácie s konečnou platnosťou rozhodnuté. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ak súdnemu konaniu musí predchádzať konanie pred správnym orgánom, započítava sa do celkovej doby konania aj doba správneho konania.

4. Súd konal spočiatku bez prietahov, od 5. októbra 2021 je však už nečinný, a to najskôr krajský súd a neskôr správny súd. Vzhľadom na predmet konania, ktorým je preskúmanie rozhodnutia

vo veci sprístupnenia informácie, ide o dobu konania neprimerane dlhú. Pri rozhodovaní o žalobe sťažovateľa nie je potrebné vykonávať dokazovanie, ide iba nenáročné právne posúdenie. Zákon o slobode informácií je účinný už 24 rokov, nejde o nový zákon, pri ktorom by sa judikatúra ešte iba tvorila, ani o zákon náročný na porozumenie. Aj samotná podstata práva na informácie vyžaduje konanie s osobitnou rýchlosťou (rozhodnutie ESĽP vo veci Perhács proti Slovensku). Zákon o slobode informácií určuje lehotu na sprístupnenie informácie 8 pracovných dní. Pokiaľ sa sťažovateľ musí svojho práva domáhať v niekoľkoročnom súdnom konaní, je narušená sama podstata práva na informácie. Nečinnosťou súdov tak súčasne došlo k porušeniu základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy v jeho materiálnom zmysle, keďže po uplynutí takmer 4 rokov od podania žiadosti o informácie už požadované informácie získavajú skôr archívnu hodnotu, a to sa ich sťažovateľ ešte ani nedomohol. Sťažovateľ svojím konaním k priet'ahom nijako neprispel, konanie nemaril, všetky procesné povinnosti si riadne plnil.

IV.

Vyjadrenie správneho súdu

5. Správny súd poukázal na neprimerané zaťaženie senátu 2S a veľký počet vecí, ktoré mu boli prerozdelené (980 vecí). Sudcovi spravodajcovi bolo pridelených v júni 2023 viac ako 700 spisov, čo bolo v auguste 2023 zredukované na viac ako 370 spisov, pričom zhruba v polovici z nich boli žaloby s nápadom skorším ako v predmetnej veci. Veci sú vybavované postupne podľa poradia nápadu, teda od najstarších vecí s výnimkou vecí, ktoré sa v zmysle zaužívanej súdnej praxe správnych súdov vybavujú obligatórne prednostne. Dodal, že správny súd je výrazne poddimenzovaný, keď z celkového počtu 44 miest sudcov je momentálne obsadených len 33 miest, z ktorých 30 je aktívnych. K 1. júnu 2023 správny súd prevzal 5 766 nerozhodnutých vecí z bývalých správnych kolégií krajských súdov v Bratislave, Trnave a v Nitre.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' vecí, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

8. Rozhodovanie vo veciach slobodného prístupu k informáciám patrí do bežnej agendy správnych súdov s ustálenou judikatúrou, vec preto nemožno hodnotiť ako právne či skutkovo náročnú. Na zložitost' veci nepoukázal vo svojom vyjadrení ani správny súd a nenasvedčuje jej ani obsah predloženého súdneho spisu. Dĺžku napadnutého konania nespôsobilá zložitost' veci.

9. Pri hodnotení správania sťažovateľa v napadnutom konaní ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ prispel k predĺženiu predmetného konania významnejšou mierou. Na druhej strane je však potrebné poukázať na to, že sťažovateľ počas konania neurogoval posun v konaní podaním sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi súdu. Počas konania si teda dostatočne nehájil svoje práva [*vigilantibus iura* (obdobne pozri aj III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016)], o to zvlášť, ak bol riadne zastúpený advokátom. Na uvedenú skutočnosť ústavný súd prihliadol pri úvahe o primeranosti finančného zadosťučinenia.

10. Postup správneho súdu ústavný súd hodnotí ako taký, ktorý nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Súd konal v období od podania žaloby v auguste 2021 do doručenia repliky sťažovateľom v októbri 2021 a v ďalšom období zostal nečinný (prakticky až do meritórneho rozhodnutia v novembri 2024). Zistené obdobie nečinnosti súdu ústavný súd hodnotí ako zbytočné prietahy v konaní.

11. Vo vzťahu k argumentácii správneho súdu o zmenách v organizácii súdnictva, o množstve nerozhodnutých vecí a o personálnej poddimenzovanosti správneho súdu je nutné uviesť, že tieto skutočnosti nemôžu byť dôvodom zmarenia ústavných práv sťažovateľa a nezbavujú štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02).

12. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom správneho súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

13. Treba súhlasiť so sťažovateľom, že hodnota informácie je daná včasnou jej poskytnutia. Preto aj rozhodnutie štátu, či už prostredníctvom orgánov exekutívy, alebo súdnej moci, musí byť dosiahnuté v čase, v ktorom je hodnota informácie zachovaná. Zatiaľ čo rozhodovanie exekutívy podľa zákona o slobode informácií je viazané na dodržiavanie lehôt, čím je zdôraznená hodnota informácie v čase, Správny súdny poriadok pre rozhodovanie správnych súdov proti rozhodnutiam exekutívy žiadne lehoty nestanovuje. Hodnota práva na informácie však musí byť zohľadnená aj v prístupoch súdnej moci. K tomu v namietanom postupe správneho súdu nedošlo. Viac ako trojročné rozhodovanie o žalobe sťažovateľa nie je ústavne udržateľné. V dôsledku postupu správneho súdu bol sťažovateľ v dlhodobej právnej neistote o tom, či majú byť žiadané informácie poskytnuté. Ústavný súd preto súčasne vyslovil aj porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, aj napriek tomu, že konanie je právoplatne ukončené, vzhľadom na podanie kasačnej sťažnosti sťažovateľom prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy správne súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie za utrpenú ujmu na jeho základných právach v celkovej sume 8 000 eur (2 000 eur za každý rok trvania konania) vzhľadom na celkovú dobu konania, faktické zmarenie práva sťažovateľa na informácie, porušenie viacerých práv, správanie sťažovateľa, skutkovú aj právnu jednoduchosť konania.

17. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

18. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadost'učinenia ústavný súd osobitne prihliadol na význam konania pre s'ťažovateľa. Konanie sa netýkalo jeho majetkového práva, trestného obvinenia alebo správneho postihu. S'ťažovateľ snahou o získanie informácie od orgánu verejnej moci smeroval k tomu, aby dosiahol podklad o činnosti orgánu verejnej moci tak, aby svojou činnosťou chránil verejný záujem. Takýto význam konania odôvodňuje zdržanlivejší prístup k priznaniu finančného zadost'učinenia, keďže stav právnej neistoty sa nespája s neistotou o základnom práve alebo slobode podľa druhého oddielu druhej hlavy ústavy, ale s neistotou o politické právo podľa tretieho oddielu druhej hlavy ústavy. S poukazom na uvedené, berúc do úvahy celkovú dĺžku konania a postoj s'ťažovateľa počas konania, bolo podľa názoru ústavného súdu primerané priznať s'ťažovateľovi finančné zadost'učinenie 1 000 eur (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného zadost'učinenia ústavný súd ústavnej s'ťažnosti nevyhovovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

19. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nárok na náhradu trov konania, ktoré s'ťažovateľ vyčíslil v sume 858,91 eur.

20. Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 15, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. S'ťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie s'ťažnosti ústavnému súdu). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov s'ťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca s'ťažovateľa je platiteľom tejto dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnomu zástupcovi s'ťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Ústavný súd priznal aj náhradu hotových výdavkov za výkon zaručenej konverzie v požadovanej sume 2,16 eur (1,80 eur + 0,36 eur) podľa § 15 vyhlášky v spojení s § 39 ods. 9 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov a s § 5 a § 11 vyhlášky Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky č. 70/2021 Z. z. o zaručenej konverzii.

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 4 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu